

PRINSIP PERAKAUNAN

PRINSIP PERAKAUNAN

**Sulaiman Tahajuddin
Abdul Wahid Mohd. Kassim**

PENERBIT UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Kota Kinabalu • Sabah • Malaysia

<http://www.ums.edu.my>

2017

Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)

© Universiti Malaysia Sabah, 2017

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dikeluarkan ke dalam sebarang bentuk sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit Universiti Malaysia Sabah, kecuali seperti yang diperuntukkan dalam Akta 332, Akta Hak Cipta 1987. Keizinan adalah tertakluk kepada pembayaran royalti atau honorarium.

Segala kesahihan maklumat yang terdapat dalam buku ini tidak semestinya mewakili atau menggambarkan pendirian mahupun pendapat Penerbit Universiti Malaysia Sabah. Pembaca atau pengguna buku ini perlu berusaha sendiri untuk mendapatkan maklumat yang tepat sebelum menggunakan sebarang maklumat yang terkandung di dalamnya. Pandangan yang terdapat dalam buku ini merupakan pandangan ataupun pendapat penulis dan tidak semestinya menunjukkan pendapat atau polisi Universiti Malaysia Sabah. Penerbit Universiti Malaysia Sabah tidak akan bertanggungjawab terhadap sebarang masalah mahupun kesulitan yang timbul, sama ada secara menyeluruh atau sebahagian, yang diakibatkan oleh penggunaan atau kebergantungan pembaca terhadap kandungan buku ini.

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Sulaiman Tahajuddin, 1971-

PRINSIP PERAKAUNAN / Sulaiman Tahajuddin, Abdul Wahid Mohd. Kassim.

Includes index

Bibliography: page

ISBN 978-967-0521-90-9

1. Accounting--Study and teaching--Textbooks. 2. Accounting--Problems, exercises, etc. I. Abdul Wahid Mohd. Kassim, 1966-. II. Judul.

657.071

Muka taip teks: Times New Roman/Arial/Swis721 BT

Saiz taip teks dan *leading*: 9 – 14 poin/13.2 poin

Diterbitkan oleh: Penerbit Universiti Malaysia Sabah

Tingkat Bawah, Perpustakaan

Universiti Malaysia Sabah

Jalan UMS

88400 Kota Kinabalu, Sabah

Dicetak oleh: Percetakan Keningau Sdn. Bhd.

Lot 26, Phase 1, HSK Industrial Centre, Km 8

Jalan Penampang, 88300 Kota Kinabalu, Sabah.

Isi Kandungan

SENARAI RAJAH
PRAKATA

BAHAGIAN 1 | PERAKAUNAN DAN PERNIAGAAN

BAB 1 PENGENALAN KEPADA PERAKAUNAN 3

PENGENALAN
SEJARAH DAN TAKRIF PERAKAUNAN
PENGGUNA-PENGGUNA MAKLUMAT PERAKAUNAN
 Pegguna Dalaman
 Pegguna Luaran
KITARAN PERAKAUNAN
ANGGAPAN-ANGGAPAN DALAM PERAKAUNAN
 Konsep-konsep Asas/Tidak Nyata
 Konsep-konsep Utama
ELEMEN-ELEMEN PENYATA KEWANGAN
PERSAMAAN PERAKAUNAN
LATIHAN PENGUKUHAN

BAB 2 SISTEM CATATAN BERGU: Merekod Urus Niaga Tanpa Jurnal 23

PENGENALAN
PERSOALAN DEBIT DAN KREDIT SERTA NAMA-NAMA AKAUN
LEJAR: KUMPULAN AKAUN-AKAUN
CONTOH KLASIFIKASI AKAUN DAN NAMA-NAMA AKAUN
DOKUMEN-DOKUMEN SUMBER
LATIHAN PENGUKUHAN

BAHAGIAN 2 | PERAKAUNAN SATU KITARAN

BAB 3 BUKU-BUKU PERAKAUNAN: Jurnal dan Mengepos 49

PENGENALAN
BUKU-BUKU CATATAN PERTAMA: JURNAL
JURNAL AM

CONTOH-CONTOH CARA KERJA MELIBATKAN JURNAL-JURNAL AM
JURNAL KHAS

Jurnal Jualan
Jurnal Belian
Jurnal Pulangan Jualan
Jurnal Pulangan Belian
Jurnal Pembayaran Tunai
Jurnal Penerimaan Tunai

PERKAITAN ANTARA JURNAL DAN LEJAR: PROSES MENGEPOS
LATIHAN PENGUKUHAN

BAB 4

IMBANGAN DUGA: Tanpa Pelarasan

77

PENGENALAN
FUNGSI IMBANGAN DUGA
KLASIFIKASI

Imbangan Duga Tidak Terselaras
Imbangan Duga Terselaras

FORMAT PENYEDIAAN IMBANGAN DUGA
CONTOH-CONTOH IMBANGAN DUGA
LATIHAN PENGUKUHAN

BAB 5

**AKAUN-AKAUN AKHIR PERNIAGAAN TUNGGAL:
Tanpa Pelarasan**

95

PENGENALAN
TUJUAN PENYEDIAAN
ELEMEN-ELEMEN DALAM PENYATA KEWANGAN
FORMAT PENYEDIAAN AKAUN PERDAGANGAN, UNTUNG DAN RUGI

Bentuk Mendatar
Bentuk Menegak

CONTOH CARA KERJA

Akaun Perdagangan
Akaun Untung dan Rugi
Kunci Kira-kira: Lembaran Imbangan

GABUNGAN AKAUN-AKAUN AKHIR
LATIHAN PENGUKUHAN

BAB 6

**IMBANGAN DUGA DAN AKAUN-AKAUN AKHIR
PERNIAGAAN TUNGGAL: Dengan Pelarasan**

121

PENGENALAN
PELARASAN

Item-item Melibatkan Pelarasan

PERBELANJAAN-PERBELANJAAN TERAKRU

PERBELANJAAN-PERBELANJAAN PRABAYAR	
HASIL TERAKRU	
HASIL PRABAYAR	
PELARASAN-PELARASAN LAIN	
Hutang Lapuk	
Peruntukan Hutang Ragu	
Diskaun Dibenarkan/Diberikan dan Peruntukan Diskaun Dibenarkan	
Susut Nilai dan Peruntukan Susut Nilai	
CONTOH KOMPREHENSIF	
LATIHAN PENGUKUHAN	

BAHAGIAN 3 | PERAKAUNAN DAN KAWALAN

BAB 7 PENYATA PENYESUAIAN BANK 161

Pengenalan	
Kewujudan Perbezaan Catatan dalam Buku Tunai dan Penyata Bank	
Faktor-faktor Mewujudkan Perbezaan	
Penyata Penyesuaian Bank	
Kaedah Pertama	
Kaedah Kedua	
Kaedah Ketiga	
Baki Overdraft	
Contoh Cara Kerja Komprehensif	
Rumusan	
Latihan Pengukuhan	

BAB 8 AKAUN-AKAUN KAWALAN 185

Pengenalan	
Prinsip Akaun Kawalan	
Sumber Maklumat Akaun-Akaun Kawalan	
Akaun Kawalan Lejar Jualan	
Akaun Kawalan Lejar Belian	
Proses Menyediakan Akaun Kawalan	
Urus Niaga-Urus Niaga Berkaitan	
Pelarasan Akaun-Akaun Kawalan	
Latihan Pengukuhan	

BAHAGIAN 4 | ENTITI DAN INDUSTRI

BAB 9

PERAKAUNAN UNTUK PERKONGSIAN

203

Pengenalan
 Perakaunan untuk perkongsian
 Akaun modal dan akaun semasa perkongsi
 Akaun pengasingan untung dan rugi perkongsi
 Komisen perkongsi
 Pembahagian keuntungan terjamin
 Contoh komprehensif perakaunan untuk perkongsian
 Rumusan
 Latihan pengukuhan

BAB 10

PERAKAUNAN UNTUK INDUSTRI PERKILANGAN

229

Pengenalan
 Klasifikasi kos dalam perkilangan
 Jenis-jenis inventori dalam perkilangan
 Penyediaan akaun perkilangan
 Harga pindahan
 Harga pindahan dan keuntungan belum direalisasikan
 Contoh komprehensif
 Rumusan
 Latihan pengukuhan

CADANGAN JAWAPAN
 RUJUKAN
 INDEKS

Senarai Rajah

Rajah		Halaman
2.1	Perkaitan antara lejar am dan subsidiari	29
3.1	Buku-buku perakaunan	50
3.2	Urus niaga atau tindakan melibatkan jurnal am	53
4.1	Imbasan kitaran perakaunan	78

Prakata

Buku *Prinsip Perakaunan* ini merupakan satu usaha penulisan sulung oleh para pensyarah Program Perakaunan di Universiti Malaysia Sabah (UMS) umumnya dan di Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan (FPEP) khususnya. Idea menghasilkan buku ini tercetus dari rasa perlunya untuk memiliki sebuah buku rujukan yang dapat memenuhi keperluan khusus pelajar-pelajar di peringkat universiti. Sememangnya, terdapat banyak buku rujukan prinsip perakaunan lain di pasaran pada masa kini. Bagaimanapun, buku ini agak istimewa kerana diterbitkan oleh UMS bagi tujuan membantu semua pihak dalam proses pengajaran dan pembelajaran.

Buku ini digarap melalui gabungan beberapa bab kecil yang kesemuanya saling berkait rapat. Empat bahagian utama dalam buku dianggap memadai untuk membolehkan seseorang menerokai ilmu Prinsip Perakaunan. Setiap bab dilengkapi dengan latihan-latihan yang bersifat konsep dan teknikal bagi membolehkan para pelajar dan pengguna buku ini mengukuhkan lagi kefahaman mereka.

Penulis telah mengkhususkan buku ini untuk proses perakaunan melibatkan perniagaan tunggal dan pada masa yang sama juga boleh digunakan sebagai asas untuk mempelajari proses perakaunan dalam perakaunan perniagaan perkongsian dan syarikat. Penulis juga bercadang untuk mengembangkan buku ini menjadi sebuah buku yang dapat memenuhi keperluan untuk mempelajari proses perakaunan untuk semua jenis perniagaan pada masa akan datang.

Diharapkan buku ini dapat dimanfaatkan untuk pelajar yang mengikuti kursus prinsip perakaunan di peringkat Diploma dan Ijazah Pertama, sama ada di institusi pengajian tinggi awam ataupun swasta.

Sulaiman Hj. Tahajuddin

Abdul Wahid Mohd. Kassim

Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan

Universiti Malaysia Sabah

